Nro 36.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu, Nayiaśnieyszego CESARZA, JMPERATORA Całey Rossyi.

Z GRODNA DNIA 2. LUTEGO Roku 1797. WE CZWARTEK.

Ukaz JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą, z Rządzącego Senatu Oznaymuie się Powszechnie.

Rządzącemu Senatowi J. Pan Generał Prokuror, Kraiowego assygnacyinego Banku Główny Dyrektor i Kawaler Xiąże Alexy Borysowicz *Kurakin* oznaymił, że ninieyszego Xbra na dniu 12. JEGO JMPERATORSKA MOSC Naywyższym rozkazem zalecić raczył, uczynić szczegulne potwierdzenie, ażeby ci, którzy maią potrzebę podawać iakowe żałoby albo proźby, nieinaczey podawali one, iak każdy od siebie niepodpisuiąc się więcey nad iednę Osobę. Jeżeli zaś okażą się proźby podpisane razem przez kilka osob, takowe nietylko spalone, lecz i podpisani ulegać będą Prawnemu ukaraniu. Rządzący Senat przykazał dla należytego według ninieyszego JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI Rozkazu wyexekwowania, oglosić powszechnie Publicznemi ukazami, o czym Publikuie się.

Autentyk za podpisem Rządzącego Senatu. (L. S.) Drukowany w Sankt Petersburgu przy Senacie Decembra 15. dnia 1796. Roku.

z Petersburga d. 7. Stycznia.

Wielu bardzo Officerow z roznych regimentow uwolnionych od służby zostało. Mundurow niemaią używać, wyiąwszy tych, którzy przez wzgląd, że się dawniey dobrze sprawowali, szczegulne na to pozwolenie otrzymaią. — Feldmarszałek *Romanzow* tknięty apoplexyą umarł, całe Woysko ma po nim żałobę przez 3. dni nosić. Na mieysce pomienionego Feldmarszałka, godność tę Jwan *Sołtykow* otrzymał.

z Wiednia 18. Stycznia.

Dnia 15. przyiechał tu poprzedzony od 36 postylionow Rotmistrz Hrabia *Latour* przysłany od Arcy Xcia *Karola* z doniesieniem, że gdy korpus nasz oblegaiący *Kehl* d. 6. t. m. dwa ostatnie przed tą twierdzą wysypane szańce szturmem opanował, co nieprzyiaciela do zupełnego od twierdzy cofnienia się przymusiło, i gdy most łączący *Kehl* z *Strasburgiem* na ogień nowo wysypanych bateryi naszych był wystawiony: Kommenderuiący więc nieprzyiacielski Gral *Moreau* wysłał d. 9. Gła *Desaix* do okopow naszych z mocą zawarcia kapitulacyi, podług ktorey woyska Cesarskie obiefy ... d. 10 o god: 1 po południu (punkta kapitulacyi w przeszłym Numerze umieściliśmy.)

z Londynu d. 10 Stycznia z Gazety Berlińskiey Nr: 10.

Lord *Malmesbury* przybył tu d. 29. Grudnia i miał natychmiast długą konferencyą z Lordem *Grenville* i P. *Pittem*. Nazaiutrz poselstwo Krola ściągaiące się do zerwanych negocyacyi z Francyą, w Izbie niższey było roztrząsane. Pierwszy Minister zagaił tę materyą przez mowę bardzo obszerną, w którey utrzymywał, że gdy Anglia naypierwey z swoiey strony uczyniła propozycye pokoju, offiaruiąc warunki ugruntowane na zasadach słusznych i sprawiedliwych, a Dyrektoryat Francuzki niechciał weyść w roztrząsanie tych warunków i wydał Posłowi Królewskiemu rozkaz zelżywy opuszczenia *Paryża* w 48. godzinach, gdy tenże Rząd Francuzki zerwał wszelką korrespondencyą, żądaiąc sposobem niesłychanym podania sobie *ultimatum* chociaż z swoiey strony naymnieyszego kroku propozycyi do pokoju nie uczynił; niemasz więc dla Anglij innego śrzodka, iak tylko prowadzić woynę z odwagą i popierać onę z z nowym natężeniem. Dla utwierdzenia

wego zdania, P. *Pitt* przechodził koleyno przez wszystkie szczegóły negocyacy, odpowiedział przez zaprzeczenie nayformalnieysze na zarzut, iakoby Anglia żądaiąc przywrócenia *status in quo* we *Włoszech*; rozumiała przez to *Sabaudyą*, Hrabstwo *Niza* i *Awenion*, o których to kraiach nigdy nie było kwestyi i zgoła nie myślano: ale artykuł, o który P. *Pitt* naybardziey nalegał, ściągał się do *Niderlandow Austryackich*, których zwrócenie uważał Gabinet Angelski iako kondycyą *sine qua non*. Wyrażił iednakże, że gdyby Dyrektoryat nie cytuiąc ani Konstytucyi, ani praw, (co wszystko niewkłada żadnego obowiąkku na Mocarstwa Zagraniczne, i co można uważać za rzecz zawczesną przed zrobieniem pokoju) chciał weyść w explikacye, ta nawet kondycya mogłaby być zmodyfikowana przez wzaiemne cessye mogące nastąpić z inszey strony. Starał się dowieść słuszność propozycyi tyczącey się Holandyi, że w przypadku gdyby ta Rzplita miała zostać w mocy Francyi, albo zupełnie być nią złączoną swoiemi własnemi interesami, Anglia ma prawo zmnieyszyć iey przewagę i wpływ przez przywłaszczenie sobie iey koloniow; ieśliby zaś przeciwnie ziednoczone Prowincye zostały zwrócone do dawnego swego politycznego stanu, Francya nie mniey iest obowiązana przywrócić im cessye, które wymogła dla siebie przez traktat w *Hadze* zawarty, iak Anglia oddać osady, których zwrócenie, w przeciwnym razie byłoby darem uczynionym dla Francyi &c. Minister zakończył swoią mowę proponuiąc adress do Króla, który zawarty w wyrazach zwyczaynych był tylko powtórzeniem poselstwa. — P. *Fox* odpowiedział Ministrowi: Pierwsza część iego mowy iak można się było spodziewać, była zbiorem przymówek względem początku i pierwszych wypadków woyny, której skutek iest, że wydawszy 250 milionów funt: szter: przyczyniwszy nowego ciężaru dla Kraju 6. milionow funtów na rok, i poświęciwszy życie kilkakroć sto tysięcy ludzi użytecznych narodowi, Anglia musi nareście wyznać, że nieprzyiaciel zuchwalszy iest i teraz więcey wymagaiący, niż na początku woyny. — Potym P. *Fox* roztrząsał niektóre części negocyacyi i nielękał się bynaymniey zaniechać w tey mierze to systemma, które każdy Anglik przywykł więcey iak od 3ch wieków uważać za ściśle złączone z exystencyą swoiey Oyczyzny. Naganiał mocno propozycyą uczynioną o zwrócenie *Niderlandow* pod kondycyą *sine qua non*. Zakończył nakoniec proponuiąc następuiący Adress,, Wierna W. K. Mości Jzba niższa, z niezmiernym widząc żalem, że negocyacye z Dyrektoryatem Francuzkim nagle i popędliwie zerwane zostały, poczytuie za powinność mówić przed tobą Królu z tą szczerością i otwartością, która przystoi na reprezentantow wielkiego Narodu. Uważa Jzba w Notach i innych instrukcyach, które sobie miała przedstawione, że Ministrowie nie żądali tak szczerze pokoju, iak przez swoie liczne deklaracye ogłaszali. To się dowodzi ze sposobu, którym przy otwarciu negocyacyi domagali się zwrotu *Niderlandow*: była to ich kondycya *sine qua non*; a nieprzyiaciel korzystaiąc ze złego postępowania i niezdatności Ministrow, mocnieyszym ieszcze się okazał przy swoich pretensyach: wierna Jzba niższa widziała nadewszystko z boleścią, że kiedy Francuzi niebyli ieszcze Panami tylko małey części Niemiec; kiedy Woyska W. *Brytanij* mogły ieszcze bronić Hollandyą; kiedy W. K. Mci Allianci, stali byli w swoim ziednoczeniu, i okazywali na pozor przynaymniey szczerość w swoich przedsięwzięciach, Ministrowie W. K. Mci żadnego nieuczynili kroku dla przywrócenia pokoju Anglij i Europie, lecz przeciwnie upornie wzbraniali się weyść w Negocyacye z Rzplitą Francuzką, nie dla tego, żeby w tym słuszną iaką przyczyną byli powodowani, ani żeby ta Rzplita była w samey rzeczy nieprzyiaciołką wszystkich Narodow, lecz iedynie dla okazania preferencyi dawnych zwyczaiow dworow Europeyskich, usiłuiąc dowieść że Rzplita Francuzka nie była zdolną utrzymywania związkow Pokoiu i Przyiaźni. Gdy zatym Ministrowie W. K. Mci radzili Jey w mowie od tronu, kontynuacyą woyny w sobie szkodliwey; po naysmutnieyszych spustoszeniach, przez oderwanie się Alliantow; Jzba nasza przystąpi do wysledzenia postępkow Ministrow, którzy pociągnęli narod w przepaść nieszczęścia, i byli przyczyną zerwania Negocyacyi. — „

Gdy Sekretarz Stanu *Dundas* przydał niektóre nowe uwagi i objaśnienia do przełożonych pierwiey przez swego kolegę. P. *Grey* poparł zdanie P. *Foxa*. Jednakże wniosek iego większością 212. głosow przeciwko 37. odrzucony został, i adress Ministra przeszedł bez żadnego oporu. Po ukończeniu tey ważney sprawy, P. *Pitt* oswiadczył, że na zaiutrz proponować będzie odłożenie Parlamentu do 14. Lutego.

Expedycya Francuzow przeciwko *Jrlandyi* nieudała się: flota ich została rozpędzoną przez burze, niektóre okręty zatonęły z Maytkami w Morzu, a floty nasze wyszły spiesznie pod żagle dla przeymowania, ieżeli zręczność posłuży, szczątkow floty nieprzyiacielskiey. — D. 24. Grudnia dywizya z 8. okrętow liniowych i 9. statkow woiennych złożona, postrzeżona była w *Bantry-Bay*. Pokazuie się z inkwizycyi wyciągnietey z 7. ludzi, wyrzuconych na brzeg przez wiatr, że flota wypłynąwszy z *Brest*, przybyła szczęśliwie do Przylądku *Lands End*, że tam rozdzieliła się na kilka dywizyi (nie wiadomo czy umyślnie, czy też była rozproszona przez burze, gdyż niewolnicy niechcieli w tey mierze iasno wytłumaczyć się) że ta flota była przeznaczona właściwie na północ *Jrlandyi* że nie była opatrzona w żywność tylko na 12 dni, że nic zgoła niemiała koni, trochę Artylleryi, ale wiele broni. — D. 27. Dywizya ta opuściła *Bantry-Bay*, nie tentuiąc wylądowania. D. 31. Dywizya z od 5. Okrętów liniowych pokazała się w teyże odnodze zapewne dla szukania w nim schronienia od burzy, która bardzo gwałtowna była przy brzegach *Jrlandyi*,

i która czyniła prawie niepodobną żeglugę na pułnoc tey wyspy. Druga Dywizya ukazała się przy uyściu rzeki *Shannon*. Ostatnie doniesienia autentyczne dochodzą do 3 Stycznia, i wyrażaią, że flota nieprzyiacielska nie tentuiąc żadnego przedsięwzięcia znikneła zupełnie, że bałwany Morskie wyrzucaią na brzeg wiele trupów i szczątkow okrętowych. Wszędy za pierwszym danym znakiem lud uzbroił się w *Irlandyi* i postanowił dawać naysilnieyszy opor. Strata nieprzyiaciela, o którey wiemy, iest dosyć znaczna. Okręt nasz *Polypheme* zabrał fregatę *la Tortue* od 44. armat i 625. ludzi. Wspomniony okręt zdobył był także wielki statek transportowy, który gdy nie mogł być sprowadzony na brzeg, z przyczyny że brał w siebie wodę, zatonął podobno w nocy, jak można było sądzić z licznych sygnałow, które dawał. Fregata l' *Impatiente* od 20 Armat zatoneła także blisko *Crookhaven*: z 320. Maytków i 240. żołnierzy, których miała na sobie, nie można było wyratować tylko 7. ludzi. Według wyznania niewolnikow fregata *Scevola* doznała podobnego losu. Listy prywatne zapewniaią, że także ieden okręt liniowy od 74. armat zatonął i dwóch tylko ludzi wyratowano z z całego ekwipażu. Fregaty nasze *Orleans* i *Jason* zabrały Fregatę Francuzką *Suffreni* i ieden statek uzbroiony. —— Wiele osob nie może ieszcze siebie przekonać, żeby Flotta Francuzka była przeznaczona do *Irlandyi*, i utrzymuie, iakoby miała w zleceniu wyprawę do *Portugalij* albo *Ameryki*, i że była zaniesiona na brzegi Irlandzkie przez wiatry południowe bardzo gwałtowne. —— Francuzi opuszczaiąc *Irlandyą*, udali się ku Południowi. —— Nie mamy pewnych wiadomości o flotach naszych, które wyszły dla ścigania okrętów Francuzkich. —— Jedni wysyłaią Lorda *Bridport* do *Irlandyi*, drudzy zapewniaią, że stanie na stacyi przy porcie *Brest*, niektórzy mówią, że wiatry przeciwne zatrzymuią ią dotąd w St. *Helens*. Eskadra Admirała *Colpoys* odebrała rozkaz wyiścia natychmiast na morze. Admirał *Onslow* popłynie na morze pułnocne dla przeięcia tych Okrętow Francuzkich, które by powracaiąc, Szkocyą okrążyły. Eskadra Admirała *Mann* przybyła z *Gibraltaru* do *Plymouth*, wiele ucierpiawszy w drodze. Jeden woienny okręt z Floty Admirała *Jervis*, *Courageux* zwany, o 74. armatach, rozbił się na skałach przy *Gibraltarze*, i 500. ludzi tak officerow, iak maytków na nim się znayduiących utonelo. Podobnegoż losu inny ieszcze okręt liniowy doświadczyć musiał, bo żadney o nim nie ma wiadomości. Hiszpani wyratowali niektórych i zabrali w niewolą, wzięli także kilka przewozowych okrętow, do pomienioney Floty należących, i tak burze, które nam przy *Irlandyi* posłużyły, szkodziły nam znacznie przy brzegach *Hiszpanij*. Pomieniony Admirał przypłynął potym do *Lisbony*, i woyska dawniey w *Korsyce* będące, na brzegi tam wysadził, zostawiwszy wprzódy dwa regimenta w *Gibraltarze*.

z Paryża 2. Stycznia z Gazety Hamburſkiey pod Nrem 7.

Na Seſſyi Dyrektoryatu d. 30 Grudnia, w czasie Audyencyi publiczney, następuiące były mowy.

Mowa Hrabi Balbo Ambaſsadora Sardyńskiego. ——

„ Obywatele Dyrektorowie! w Monarchiach dziedzicznych urodzenie Xiążęcia, zawsze Kray cały intereſsuie. W tym względzie z ukontentowaniem bez wątpienia przyimiecie doniesienie, że Xiężna *Aosta* szczęśliwie Syna powiła. Przyiaźń, którą macie dla Króla Pana mego, sprawi zapewne, że dzielić z nim będziecie radość, którą z tąd czuie. Donosi wam o tym w tym Liście, który mam honor oddać. Na co Prezydent odpowiedział: „ MPanie Ambaſsadorze Sardyński! Dyrek: Wyko: czuły iest bardzo na pospiech z którym Król Sardynski donosi o urodzeniu przyszłego może następcy. —— Rzplta Francuzka z ukontentowaniem odbiera wiadomość przynoszącą radość familij iey Alianta. —— Będzie w nim miała Rzplta więcey iednego przyiaciela, ieżeli jak o tym nie wątpiemy, Król stryi iego, edukacyą iego, do tych przystosuie prawideł, które nim dziś powoduią. ——

Potym *Monroe* Minister pełnomocny Rzpltey Amerykańskiey tak mówił: „ Obywatele Dyrektorowie! oddaię wam list odwołania mego przysłany mi od rządu i kończący urząd Publiczny, który przy was sprawowałem. —— Mam honor dodać, że Prezydent Stanow Ziednoczonych przesyłaiąc ie na moie ręce, zlecił mi korzystać z tego zdarzenia i ponowić wam zapewnienie przyiaźni Stanów Ziednoczonych i życzeń wszelkich pomyślności. Dopełniaiąc ten ostatni obowiązek, tysiąc ważnych przypomnień ciśnie się do mey myśli. —— Byłem świadkiem wielkiey rewolucyi w moiey Oyczyznie. —— Zasady iey wszey zupełnie podobne przenikneły serce moie i tylko z nim razem zaginą. Widziałem zagrażaiące nam ze wszech stron niebezpieczeństwa. Widok ich i pomocy wspaniałey, którą nam w tenczas Francya ofiarowała, była iedną z przyczyn, żem dzielił chętnie trudności, któreście zwyciężać musieli. —— Losy pozniey tak chciały, abym do was przybył w ten czas właśnie, gdy skupione wewnątrz i zewnątrz burze groziły Rzpltey. Jakiegoż teraz ukontentowania nie doznaię, gdy żegnaiąc się z wami widzę zwycięztwo, uwieńczaiące usiłowania zbroynych waszych, współ-obywateli, a iutrzenką przyszłego szczęścia, zwiastuiące wam te dni piękne, iakich po skutkach rozumney Konstytucyi spodziewać się potrzeba, gdy nakoniec widzę wielkie owe nadzieie uskutecznione, dla których tak w Gabinecie, iak w boiu długo, i z taką chwałą pracowaliście. Wierzcie, że współ-Obywatele moi dowiedziawszy się odemnie o szczęśliwym stanie inte-

terressow Francyi, dzielić będą radość moią. Nic mnie tak bardzo nieobchodziło, iak utrzymanie ścisley i trwałey przyiaźni między obydwóma narodami. Chęć przykładania się do tego, była mi powodem, żem przyiął poselstwo które teraz kończę. Rozumiem, że od tego celu nigdy niezboczyłem. Nie moge się wstrzymać Ob: Dyr: abym was przy pożegnaniu nie zapewnił, że mocnieyszym moim życzeniem iest widzieć przyiaźń tę uwięczaiącą się. Pozwolcie, abym co do moiey osoby oświadczył wam podziękowanie za ufność i względy, któremi zaszczycić mnie raczyliście, a razem dodał, że przeięty dla was wdzięcznością, biorę ią z sobą i nigdy w mym sercu oddzielną nie będzie od życzeń, które czynię dla pomyślności Rzpltey Francuzkiey. —

Odpowiedź Prezydenta Mści Panie Ministrze, pełnomocny stanow Ziednoczonych Ameryki, oddaiąc dziś Dyrektoryatowi Listy odwołuiące W Pana, widok osobliwszy przedstawiasz Europie, Francya wolność swą za naydroższy kleynot ceniąca, otoczona licznemi zwycięstwy i mocna przez szanownych aliantow, niebędzie się poniżać ra chubą skutkow mogących wyniknąć z ulegania rządu Ameryki dawnym iego nieprzyiaciołom. Rzplita Francuska spodziewa się, że Amerykanie przywiązani zawsze do wolności, nigdy nie zapomną, ile są winni Francuzom. — Uczynią rozumni porównanie między wspaniałą dobroczynnością ludu Francuskiego, i podstępnemi podchlebstwy, niektórych o sob chcących przywrócić ich do dawnego rządu. Zapewniy W. Pan dobry lud Ameryki, że podobnie iak on, uwielbiamy wolność, że pewny bydź może naszego szacunku, i że zawsze znaydzie w Francuzach wielkomyślność Republikańską umieiącą równie zezwalać na pokoy, iak iednać uszanowanie dla swey niepodległości. — Co do W. Pana Mospanie Ministrze pełnomocny; walczyłeś dawniey za prawdą, znalazłeś prawdziwy twoiey Oyczyznie Jnterress, teraz z żalem naszym odieżdżasz, oddaiemy Ameryce Reprezentanta iey w twoiey osobie, a zatrzymuiemy pamięć Obywatela, którego przymioty osobiste urząd ten zaszczycały. —

Wprowadzony był nakoniec Szef batalionu *Lemarois* Adjutant Grł *Buonaparte* z 4. woiownikami niosącemi 4. sztandary od Armij Włoskiey w bitwie pod *Arcole* na Austryakach zdobyte. „ Już sobie *Alvinzy* podchlebiał (*Mówił Lemarois*) że wkrótce Przedmurze Włoch (*Mantuę*) uwolni, lecz miał do czynienia z Grłem *Buonaparte*, który czwartą nieprzyiacielską Armią rozproszył. — Armia Włoska nowe wam Obywatele Dyrektorowie zwycięstwa przyrzeka, gdyby się Cesarscy znowu okazali. — Prędzey zginiemy, nimbyśmy mieli zezwolić na naymnieysze naruszenie wolności lub Konstytucyi naszey &c. &c. Prezydent w odpowiedzi rzekł: Mężni wasi wspoł woiownicy, zwycięzcy 4. Armij, nietylko nad Austryą tryumfowali, ale nawet większey iak sam *Hanibal* dostąpili chwały. Wolność co na grobie *Brutusa* do trzymała, na wieść o waszych Rycerskich czynach obudziła się. a zwycięstwo towarzyszące zawsze sprawie wolności, nie opuściło walczących za nią Republikanow. — Powróć młody woiowniku do twych wspoł-kolegów, oznaym im podziękowanie Oyczyzny i podziwienie Europy, powiedź im, że imiona ich na marmurze Panteonu i w sercach wszystkich dobrych Francuzow będą wyryte: kiedy zaś życzenia Deryktoryatu do tego dążą, aby wszystkie Narody przez pokoy były połączone, chce oraz, aby ten pokoy zapewnił szczęście powszechne i prywatne tych Rycerzy, którzy sławę nieśmiertelną Rzpltey Francuskiey dzielnie i pomyślnie utrzymywali.

List Grła *Buonaparte* do Dyrektoryatu Wykonawczego z Głowney Kwatery w *Medyolanie* 8. *Nivose* (28. Grudnia)

„ Obywatel *Muiron* służył od początku rewolucyi w korpusie Artylerii, i bardzo się dystyngwował przy oblężeniu *Tulonu.* — Oyciec iego wtenczas znaydował się w więzieniu. Młody *Muiron* zaroczony krwią za Oyczyznę wylaną, udał się do Konwencyi Narodowey i do Kommissyi Rewolucyiney swoiey sekcyi, i wolność Oyca utrzymuie. — D. 13. *Vendemiaire* (4. Pazdziernika] Komenderuiąc dywizią Artylleryi, która konwencyi broniła, niedał się uwieść namowom znaczney liczby swych znaiomych i swoiey kompanij. Zapytany odemnie, czyli mu komendę zaufać można, odpowiedział: za co nie, wykonałem przysięgę utrzymywać Rzplitą, iestem członkiem siły zbroyney, będę posłuszny moim przełożonym. — Jakoż dnia tego, w którym wolność zabezpieczona została, sprawował się iako człowiek odważny, i był bardzo użytecznym. — Od początku kampanij Włoskiey, wziąłem go zaraz za mego Adjutanta. We wszystkich prawie bitwach popisywał się, zginął nakoniec chwalebnie na placu bitwy pod *Arcole*, zostawiwszy młodą wdowę w ciąży od 8. Miesięcy. „

List ten czyni honor Grłowi *Buonaparte.* Pięknie iest, gdy wodz w pośrzód swoich tryumfów, nie zapomina o odważnym towarzyszu, którego utracił. — Jmie młodego *Muiron* będzie zapewne w dzieiach umieszczone.

N^ro. 36.

D O D A T E K

DO

KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 2. LUTEGO R. 1797. WE CZWARTEK.

z Paryża d. 12. Stycznia z Gazety Berliń: pod Nrem 10.

Dziennik pod tytułem le *Redacteur* zawiera dziś w sobie następuiącą urzędową wiadomość o powrócie do *Brest* Kontr-Admirała *Bouvelas.* — Pięć okrętow i 3. fregaty, będące częścią Armij morskiey pod kommendą Admirała *Morard de Galles* powróciły 22. t. m. (*Nivose*) do portu *Brest.* Pokazuie się, iż od 27. *Frimaire* Admirał był oddzielony od części Armij, lecz 29. Kontr-admirał zebrał był prawie wszystkie okręty, a popłynąwszy ku brzegom połudnıowo zachodnim *Irlandyi,* krążył koło zatoki *Bantry.* Maytkowie *Irlandscy* z ochotą przybywali na nasze okręty, i wylądowanie iuż iuż miało się uskutecznić, gdy wiatry gwałtowne ze strony wschodniey odpędziły kilka okrętow na morze. Kontr-admirał *Bouvet* wydał rozkaz do podniesienia żagli, i powrócił do Francyi. Wiele okrętow stało ieszcze przez 7. dni w tey odnodze; innie podobno się połączyły koło brzegow, a ieżli Admirał potrafi połączyć okręty, można się spodziewać, że układy rządu zostały uskutecznione. — Manewry Kontr-admirała *Bouveta* zdaią się podlegać naganie: odięto mu tymczasowie komendę, a examen z iego postępowania, ma być polecony trybunałowi woyskowemu. — Piszą z Brest, że nazautrz po wypłynieniu flotty Fregata la *Fraternité.* na którey się znaydowali Grał *Hoche Morard de Galles* i Obywatel *Bruix,* który miał kierować wylądowaniem, została odłączona od Flotty, iakoteż liniowy okręt, *Nestor,* i że od tego czasu żadney o nich niema wiadomości. Dywizye przybywszy na mieysce swego przeznaczenia, na próżno czekały na przybycie Grła i Admirała, porzuciły zatym *Irlanduą* i powróciły do *Brest.* Naywiększa część okrętow straciła swoie rysztunki, i znacznie uszkodzona została. *Pluton* i *Scévola* były w stanie bardzo krytycznym, i na nieszczęście niewiemy, co się z niemi stało. Sześć okrętow i iedna fregata przybyły do portu pod Kommendą Kontr admirała *Bouveta.* Przy odeyściu tych listow, datowanych dnia 4. Stycznia, rachowano iuż tam 17. żagli.

Instytut Narodowy miał wczoray sessyą publiczną. Sekretarze trzech klass, okazali publiczności trzymiesięczną pracę każdey Klassy. Potym czytane były rożne dyssertacye: o naturze wyobrażeń, czyli co rozumieć należy, przez wyraz *Idea,* o społeczności, i moralności psów, lisów, wilkow, &c. *Andrieux* zakończył Sessyą czytaniem pierwszego Aktu tragedyi *Junius Brutus.*

z Padwy 31. Grudnia z Gazety Berlińskiey pod Nrem 10.

Grł *Alvinzi* przybył tu wczoray wnocy przez *Bassano.* Powrót iego iest skutkiem rady woienney odprawioney w *Ala,* a poruszenia, które w Woysku Austryackim postrzegać można, domyślać się każą, że się znowu wkrótce woienne czynności rozpoczną. Oczekuią tylko ieszcze na pomoc, z 18000. ludzi składaiącą się, która wkrótce ma przybydź, i przechodzić będzie przez *Piave* po moście na tey rzece zbudowanym. w *Porcie* przygotowano iuż chleb dla tego Woyska.

z Werony 1. Stycznia z teyże Gazety.

Wiadomość o wycieczce, którą Grł *Wurmzer* 24. Grudnia uczynił, zupełnie się potwierdziła. Grł ten potrafił przeiąć koło *Carolda* 500. baranow i świń, które Francuzi z *Ferrary* do *Werony* pędzili, —

z Vinzenza 4. Stycznia. z teyże Gazety.

Grł Francuski *Clarke* przybył tu w tych dniach, i dnia onegdayszego miał konferencyą z Oficerem Austryackim, który niedawno z Wiednia przyiechał. Obiekt tey rozmowy nie iest wiadomy, po iey ukończeniu i Officer i Generał w swoią każdy stronę roziechali się. — Od tego czasu spostrzegaią znaczne poruszenia w Armij Francuskiey, która pikiety swoie aż do *Montabello* posunęła. Dowiaduiemy się także, że na rzekach *Po* i *Minzio* spławiaią statki kanonierskie na iezioro niższe przy *Mantui,* ktorych do oblężenia twierdzy używać maią.

Od Granic Włoskich 6. Stycznia z teyże Gazety.

Grł *Buonaparte* w czasie bytności swey w *Weronie,* odprawiał rewią woyska, a potym część iego do *Rivoli* a drugą do *Ronco* posłał. w *Reggio* d 27. Grudnia był ziazd Deputowanych z *Bolonij, Ferrary, Modeny* i *Reggio,* na który Oby: *Marmont* wyznaczony do tego od Grła *Buonaparte* znaydował się. — Proponowano na tym ziezdzie uformowanie ze 4. prowincyi iedney i nieroz-

dzielney Rzpltey we wszystkich względach, na co iednostayna nastąpiła zgoda, i stosowna do tego d. 30 proklamacya ogłoszona została. Senat *Boloński* wydał rozrządzenie, iż odtąd nie będzie w tey prowincyi nad ieden Klasztor każdego tam znayduiącego się zakonu, i wszystkie klasztory, w których liczba Xży 15 niewynosi maią bydź zniesione, a oni pensyą odbierać będą. —

z Jnspruck d. 4. Stycznia. z teyże Gazety.

Hr: *Lehobach* powrócił tu wczoray od granic Włoskich. Odebralismy przytym nowiny następuiące. Przy końcu przeszłego Msca większa część Armij Francuzkiey, odebrawszy dosyć znaczne posiłki, posuneła się za iezioro *Garda* ku *Salo*, dla przedarcia się z tey strony do Kraiu *Judicarie*, Korpus ten mógł wynosić 37,000. ludzi. Skoro Feldmarszałek *Wurmzer* postrzegł te poruszenia Francuzów przedsięwziął uczynić wycieczkę i uskutecznił ią d. 29. Grudnia tak szczęśliwie, że nieprzyiaciel stracił 4,000. ludzi tak w zabitych, iako też rannych i w niewolę zabranych. Ta pomyślna akcya, tak zatrwożyła Korpus Francuzów, który się był posunął ku *Salo*, że cofnął się śpiesznie aż do *Peschiera*. W tenczas Armia nasza ruszyła się do marszu i nieco na przód posunęła się. Te wiadomości są urzędowe. (z Gazet od Granic Tyrolu.)

z Genuy d. 25. Grudnia z teyże Gazety.

Listy z *Barcelony* pod d. 18 donoszą, że przyszła świeżo na *Morze Srzodziemne* Eskadra Angielska, z 28. okrętów liniowych złożona. Niewiemy ietzcze, gdzie się udała Eskadra Hiszpańska, która wyszła z *Tulonu.* Ostatni Kuryer, który tu z Hiszpanij d. 23 przybiegł, uwiadomił, że był w *Tulonie* dla oddania depeszów do Admirała *Langara*, lecz go tam nie znalazł, i niemógł się dowiedzieć, w którą stronę popłynął. — Angli cy nie przestaią krążyć w sile znaczney przed portem *Livorno*, co bardzo szkodzi handlowi tego Miasta. Spodziewamy się codziennie ukazania się iakiey Dywizyi floty Francuzkiey Hiszpańskiey, która wyszła z *Tulonu*: lecz niemaiąc o niey żadney wiadomości od 15 dni, zaczynamy wnosić, że powróciła do *Kadix*, przestaiąc na tym, że *Tulon* od blokady uwolniła. —

z Strasbaurga 10. Stycznia z Zurnalu Frankfurtskiego pod Nrem 17.

W nocy z 8. na 9. ogień nieprzyiacielski bardzo był żywy. udało się nieprzyiacielowi zatopić dwie łyżwy, na mieyscu których zaraz inne były podstawione. Znaszey strony słabo odpowiadano, ponieważ ciężka Artylerya iuż była uprowadzona. Te dyspozycye okazywały bliskie poddanie się fortecy *Kehl*, iakoż wczoray kanonada zupełnie ustała: Grl *Dessaix* udał się do obozu nieprzyiacielskiego i podpisał kapitulacyą. Nasze Woyska uprowadziły całą Artyleryą i ammunicyą.

z Manheimu 15. Stycznia z teyże Gazety.

Zaraz po kapitulacyi fortecy *Kehl*, Korpus Woysk Austryackich pod kommendą Pułkownika *Rouvroi* poszedł w górę *Renu*, dla wzmocnienia Armij przy *Huningen*: spodziewamy się, że okopy przedmostowe wkrótce dostaną się w ręce nasze.

z Bazylei 6. Stycznia z Gazety du Bas Rhin.

Zdaie się, że Szwecya, ma intencyą zbliżyć się do rządu Francuskiego: P. *Stael* bywszy Ambassador tey potencyi przy Dworze Francuskim, który tu się od nieiakiego czasu znayduie, często się widuie z P. *Barthelemy*: twierdzą, że w krótce powróci do Paryża, ażeby tam znowu przebywał w charakterze Ambassadora Króla Szwedzkiego.

Dnia 11. Stycznia [z Zurnalu Frankfortskiego pod Nrem 16.)

Przybył tu dziś Officer Austryacki, który aż do granic Szwaycarskich odprowadził Kuryera Francuskiego z *Wiednia*. Ten Kuryer odesłany został bez żadnych depeszów.

Od Brzegow Menu d. 16. Stycznia.

Główna Kwatera Arcy-Xcia *Karola* do *Schwezingen* przeniesiona została. — Listy z *Wiednia* donoszą, że znayduiący się tam od Miesiąca Kuryer Francuski odebrał rozkaz wyiechania z tey stolicy. — Cesarscy po wzięciu *Kehl*, pod *Huningen* wzmacniaią się.

z Madrytu d. 18. Grudnia.

Armia nasza pod *Gibraltarem* wynosić ma 40,000. ludzi. D. 9. t. m. iako w dzień urodzin Królowey, wszystkie teatra były iluminowane. Na operze Włoskiey nowa pokazała się Dekoracya o trzech kolorach, a to dla zwycięstwa Grła *Buonaparte*, gdyż dnia tegoż odebraliśmy tu przez Kuryera z *Genuy* wiadomość o bitwie pod Arcole.